

Gotovo pet desetljeća stručnosti i predanosti – Društvo kirurških sestara Hrvatske

Nearly Five Decades of Expertise and Dedication – The Croatian Society of Surgical Nurses

Suzana Stojković

International medical center „Piora“, Kralja Tomislava 153, 31 431 Čepin, Hrvatska

Zaprimljeno / Received December 30th 2025 / 30. prosinca 2025.;

Prihvaćeno / Accepted January 19th 2026 / 19. siječnja 2026.;

Cljučne riječi: Društvo kirurških sestara Hrvatske, povijest sestrinstva, zdravstvena njega

Keywords: Croatian Society of Surgical Nurses, history of nursing, healthcare

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Suzana Stojković, mag. med. techn., International medical center „Piora“, Kralja Tomislava 153, 31 431 Čepin, Hrvatska; e-mail: stojkovic.suzana3101@gmail.com

Na prvi pogled, zapisi o osnivanju stručnih društava mogu djelovati suhoparno – niz godina, naziva i sastanaka. Međutim, iza tih redaka ispisuje se povijest sestrinstva u Hrvatskoj, povijest profesionalnog sazrijevanja, zajedništva i trajne težnje prema znanju. Povijest Društva kirurških sestara Hrvatske nije samo kronologija događaja nego i svjedočanstvo razvoja sestrinske profesije unutar kirurških djelatnosti, njezine važnosti u zdravstvenom sustavu i neprekidne predanosti skrbi za bolesnika [1, 2].

Društvo kirurških sestara Hrvatske jedno je od najstarijih i najaktivnijih stručnih društava unutar sestrinstva u Republici Hrvatskoj. Njegovi počeci sežu u 1977. godinu, kad je u Osijeku osnovana Kirurška sekcija medicinskih sestara Slavonije i Baranje kao odgovor na potrebu za stručnim povezivanjem medicinskih sestara zaposlenih u kirurškim djelatnostima.

Dana 25. svibnja 1977. godine u Osijeku je osnovan inicijativni odbor za organiziranje kirurške sekcije medicinskih sestara i tehničara Slavonije i Baranje te je odmah održan i prvi stručni sastanak. Time je započela tradicija okupljanja i stručnog usavršavanja koja se kontinuirano nastavlja do danas [1]. Očuvana pisana dokumentacija iz tog razdoblja omogućila je praćenje kontinuiteta rada i razvoja Društva tijekom desetljeća [2]. Od samih početaka Društvo je imalo jasnu misiju – unapređenje stručnog rada, razmjenu iskustava, kontinuirano obrazovanje te jačanje profesionalnog identiteta kirurških medicinskih sestara. Sekcija je tijekom godina, a potom i Društvo, širila svoje djelovanje iz regionalnih okvira na nacionalnu razinu te je 2007. godine Društvo službeno dobilo naziv *Društvo kirurških sestara Hrvatske* koje od tada djeluje u okviru najstarije udruge u Hrvatskoj – Hrvatske udruge medicinskih sestara. Jedna od temeljnih aktivnosti Društva od njegova osnutka jest organizacija stručnih sastanaka, seminara, simpozija i kongresa. Teme stručnih skupova pratile su razvoj kirurgije i sestrinske skrbi – od perioperativne njege, intrahospitalnih infekcija i ur-

Records on the establishment of professional societies may initially seem arid. However, behind these lines is the history of nursing in Croatia: a history of professional maturation, solidarity, and a continuous pursuit of knowledge. The history of the Croatian Society of Surgical Nurses is not merely a chronology of events; it is a testimony to the development of the nursing profession within surgical disciplines, its role in the healthcare system, and its unwavering dedication to patient care [1, 2].

The Croatian Society of Surgical Nurses is one of the oldest and most active professional nursing societies in the Republic of Croatia. Its origins date back to 1977, when the Surgical Section of Nurses in Slavonia and Baranja was established in Osijek, responding to the need for professional networking among nurses working in surgical services.

On May 25, 1977 in Osijek, an initiative committee was formed to organize the Surgical Section of Nurses and Technicians of Slavonia and Baranja, and the first professional meeting was held immediately. This marked the beginning of a tradition of gathering and professional development that continues to this day [1]. Preserved written documentation from that period allows the tracing of the continuity of the Society's work and development over the decades [2]. From the very beginning, the Society had a clear mission: to advance professional practice, exchange experiences, provide continuous education, and strengthen the professional identity of surgical nurses. Over the years, the Section, and later the Society, expanded its activities from a regional to a national scope. In 2007, it officially became known as the Croatian Society of Surgical Nurses, which, since then, has operated within the oldest association in Croatia – the Croatian Nurses Association. One of the Society's fundamental activities since its inception has been the organization of professional meetings, seminars, symposia, and congresses. The topics of these professional gatherings have mirrored the development of surgery and

gentnih stanja do suvremenih kirurških tehnika, endoskopske kirurgije, kontrole kvalitete i unapređenja zdravstvene njege.

Poseban doprinos Društvo je imalo tijekom Domovinskog rata kad su stručni skupovi bili posvećeni iskustvima medicinskih sestara u ratnim uvjetima te organizaciji zdravstvene skrbi u izvanrednim okolnostima. Time je dodatno istaknuta profesionalna i humanitarna dimenzija sestrinske profesije. Društvo je aktivno sudjelovalo i u organizaciji hrvatskih i međunarodnih kongresa medicinskih sestara kirurških djelatnosti omogućujući praćenje suvremenih trendova i razmjenu znanja s kolegicama i kolegama iz drugih zemalja. Tijekom godina razvijena je snažna multidisciplinarna suradnja s drugim kirurškim društvima, osobito u području digestivne kirurgije, ortopedije, plastično-rekonstruktivne kirurgije, traumatologije te bolesti glave i vrata.

U periodu od 1977. do 2015. godine Društvo su vodile i brojne druge istaknute kolegice koje su svojim stručnim i organizacijskim radom doprinijele kontinuitetu i razvoju kirurškog sestrinstva. Među njima su bile: Terezija Farkaš, Vera Sršan Živanović, Jelena Jerković, Marija Orlić, Vera Pupačić, Marija Župančić, Verica Alerić i Ljubica Bilonić. Točan kronološki slijed i trajanje mandata pojedinih predsjednica trenutno nije moguće pouzdano rekonstruirati.

Posebno mjesto u razvoju Društva kirurških sestara, i općenito sestrinstva u Hrvatskoj, ima doc. dr. sc. Nada Prlić, dugogodišnja profesorica, mentorica i autorica brojnih udžbenika iz sestrinstva koja je svojim znanstvenim, nastavnim i stručnim radom značajno oblikovala obrazovanje kirurških medicinskih sestara. Dr. Prlić bila je mentorica stotina studenata u njihovim završnim i diplomskim radovima te je kao pozvana predavačica sudjelovala u razvoju obrazovnog sustava sestrinstva u Republici Hrvatskoj. Za svoj je rad dobila i važne strukovne nagrade koje potvrđuju njezin utjecaj na sestrinsku profesiju.

Danas Društvo kirurških sestara Hrvatske predstavlja važno stručno uporište za medicinske sestre i tehničare zaposlene u kirurškim djelatnostima. Svojim djelovanjem potiče cjeloživotno učenje, razvoj sestrinske prakse utemeljene na dokazima te aktivno sudjelovanje medicinskih sestara u unapređenju kvalitete zdravstvene skrbi. Ciljevi Društva usmjereni su na unapređenje sestrinske prakse u kirurškim djelatnostima i jačanje profesionalnog identiteta medicinskih sestara i tehničara, uz poticanje stručnog, obrazovnog i znanstvenog razvoja sestrinstva u kirurgiji, u skladu s potrebama suvremenog zdravstvenog sustava. Ostvarivanjem navedenih ciljeva Društvo doprinosi razvoju sestrinske profesije, unapređenju zdravstvene skrbi te očuvanju visokih etičkih i stručnih standarda u radu s kirurškim bolesnicima.

Tijekom gotovo pet desetljeća, Društvo kirurških sestara Hrvatske vodile su istaknute medicinske sestre koje su svojim stručnim i organizacijskim radom značajno doprinijele razvoju kirurškog sestrinstva. Prva predsjednica Društva bila je Marica Vuković koja je zajedno sa suradnicama postavila temelje stručnog povezivanja medicinskih sestara kirurških djelatnosti i usmjerila rad Društva prema rješavanju konkretnih problema iz svakodnevne prakse. Istaknutu zašlogu u razvoju i jačanju Društva imala je i Ružica Milković,

nursing care – from perioperative care, hospital-acquired infections, and emergency situations to modern surgical techniques, endoscopic surgery, quality control, and the improvement of healthcare.

The Society played a particularly significant role during the Croatian War of Independence, when professional meetings focused on the experiences of nurses in wartime conditions and the organization of healthcare in extraordinary circumstances. This further highlighted the professional and humanitarian dimension of the nursing profession. The Society has also actively participated in organizing Croatian and international congresses for nurses in surgical disciplines, enabling the monitoring of contemporary trends and the exchange of knowledge with colleagues from other countries. Over the years, a strong multidisciplinary collaboration has developed with other surgical societies, particularly in digestive surgery, orthopedics, plastic-reconstructive surgery, traumatology, and head and neck diseases.

Today, the Croatian Society of Surgical Nurses represents an important professional foundation for nurses and technicians employed in surgical services. Through its activities, it encourages lifelong learning, the development of evidence-based nursing practice, and the active involvement of nurses in improving healthcare quality. The Society's goals focus on enhancing nursing practice in surgical disciplines and strengthening the professional identity of nurses and technicians, while promoting professional, educational, and scientific development in surgical nursing, in line with the needs of a modern healthcare system. By achieving these goals, the Society contributes to the development of the nursing profession, the improvement of healthcare, and the preservation of high ethical and professional standards in the care of surgical patients.

Over nearly five decades, the Croatian Society of Surgical Nurses has been led by distinguished nurses whose professional and organizational contributions have significantly advanced surgical nursing. The first president of the Society was Marica Vuković, who, together with her colleagues, laid the foundations for the professional networking of surgical nurses and guided the Society's work toward addressing concrete issues in everyday practice. Later, Ružica Milković, president from 2007 to 2015, played a key role in further developing the Society, intensifying professional activities, congresses, and collaboration with other surgical societies. The period from 2015 to 2017 was marked by Nevenka Begić's presidency, emphasizing the organization of professional meetings and strengthening the visibility of the nursing profession within the surgical team. Contributions of presidents and executive boards in later periods have been documented through internal presentations and Society minutes [3, 4].

A special place in the Society's history belongs to the nurses who recognized the need for a professional organization and had the courage, vision, and perseverance to turn this idea into reality. Among them are Terezija Farkaš and Marica Rukovanjski, whose early contributions were invaluable. Their engagement in the Society's founding, preservation of documentation, and transmission of professional values ensured continuity of work and preserved the Society's identity over the decades [2]. Together with the first

predsjednica u razdoblju od 2007. do 2015. godine tijekom kojeg su se dodatno intenzivirale stručne aktivnosti, kongresi i suradnja s drugim kirurškim društvima. Razdoblje od 2015. do 2017. godine obilježila je Nevenka Begić, predsjednica Društva, s posebnim naglaskom na organizaciju stručnih skupova te jačanje vidljivosti sestrinske profesije unutar kirurškog tima. Doprinos predsjednica i izvršnih odbora u kasnijem razdoblju dokumentiran je i u internim prezentacijama i zapisnicima Društva [3, 4].

Posebno mjesto u povijesti Društva pripada medicinskim sestrama koje su prepoznale potrebu za stručnim organiziranjem i imale hrabrosti, vizije i ustrajnosti tu ideju pretvoriti u stvarnost. Među njima ističu se Terezija Farkaš i Marica Rukovanjski, čiji je doprinos u ranim godinama djelovanja Društva bio neprocjenjivo važan. Njihov angažman u osnivanju, očuvanju dokumentacije i prenošenju profesionalnih vrijednosti omogućio je kontinuitet rada i očuvao identitet Društva tijekom desetljeća [2]. Zajedno s prvom predsjednicom Maricom Vuković postavile su čvrste temelje stručnog povezivanja kirurških medicinskih sestara te razvoja sestrinske prakse u kirurgiji.

Kirurgija, iako često percipirana kroz tehniku i preciznost, u svojoj je biti duboko usmjerena k čovjeku. Ona predstavlja spoj znanja, vještina i odgovornosti s ciljem očuvanja života, ublažavanja patnje i vraćanja dostojanstva bolesniku. U tom procesu medicinska sestra ima ključnu zadaću jer upravo sestrinska skrb povezuje kirurški zahvat s cjelovitom brigom o čovjeku. U službi čovjeka kirurgija nadilazi sam operacijski zahvat i postaje kontinuirani proces skrbi, podrške i povjerenja u kojem se ostvaruje temeljna svrha zdravstvene skrbi – čovjek u središtu svakog postupka. U tome se ogleda i trajna vrijednost Društva kirurških sestara Hrvatske: čuvati znanje, razvijati struku i ostati vjerno temeljnoj misiji sestrinstva – skrbi za čovjeka.

SLIKA 1. Ana Mehičić, mag. med. techn., KBC Osijek (fotografirano: 15. 1. 2026.)

president, Marica Vuković, they laid solid foundations for the professional networking of surgical nurses and the development of nursing practice in surgery.

Although surgery is often perceived in terms of technique and precision, at its core, it is deeply human-centered. It represents a combination of knowledge, skill, and responsibility aimed at preserving life, alleviating suffering, and restoring the patient's dignity. In this process, nurses play an irreplaceable role, as nursing care connects the surgical procedure with comprehensive patient care. In the service of humanity, surgery transcends the mere operation and becomes a continuous process of care, support, and trust, fulfilling the fundamental purpose of healthcare – placing the patient at the center of every procedure.

SLIKA 2. Društvo kirurških sestara na kongresu „Sestrinstvo bez granica“ (Opatija, 2024.)

Literatura

- [1] Farkaš T. Osnovana sekcija medicinskih sestara operacijskih djelatnosti Slavonije i Baranje. *Sestrinski vjesnik HUMS-a*.
- [2] Rukovanjski M. Sačuvana dokumentacija Društva kirurških sestara Hrvatske. Interna arhivska građa.
- [3] Begić N. Kirurško društvo. PowerPoint prezentacija.
- [4] Zapisnik sa sjednice Izborne skupštine Društva kirurških sestara Hrvatske. 2017.